

Sygn. akt I CZ 90/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)
SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)
SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko P. sp. z o.o. w [...]
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 13 października 2017 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w [...]
z dnia 8 czerwca 2017 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego do orzeczenia
kończącego postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powód M. M. wniósł o zasądzenie od P. Sp. z o.o. kwoty 54 263,08 zł z ustawowymi odsetkami. Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w [...] oddalił powództwo w całości i orzekł o kosztach procesu.

Po rozpoznaniu apelacji powoda sąd drugiej instancji - Sąd Okręgowy w [...] uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Sąd drugiej instancji wyjaśnił, że oddalając powództwo Sąd Rejonowy nie poddał analizie noty odsetkowej nr NO/2/2014 z dnia 19 maja 2014 r., która wraz z umową przelewu wierzytelności na rzecz powoda z dnia 20 czerwca 2015 r. stanowiła źródło dochodzonego roszczenia. Stanowiło to naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., dowodu tego nie można było bowiem pominąć tylko dlatego, że jest on dokumentem prywatnym. Jeżeli Sąd pierwszej instancji miał wątpliwości co do zindywidualizowania wierzytelności odsetkowej dochodzonej przez powoda, to w ocenie Sądu Okręgowego powinien przeprowadzić dowody zgłoszone w piśmie procesowym powoda z dnia 15 listopada 2016 r. celem ustalenia źródła powstania i wysokości tej wierzytelności. Wobec kwestionowania przez pozwaną roszczenia co do wysokości i co do zasady, rzeczą Sądu Rejonowego było także przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność rozliczeń cedenta T. Sp. z o.o. Sp. k. w S. i pozwanej oraz prawidłowości wyliczenia dochodzonych odsetek w notie odsetkowej nr NO/2/2014, o co zresztą wносиła także strona pozwana. W sytuacji, gdy przeprowadzenie zgłoszonych przez powoda dowodów miało na celu ustalenie istotnych okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, oddalenie wniosków dowodowych przez Sąd Rejonowy naruszało art. 227 k.p.c. w związku z art. 217 § 3 k.p.c.

W tym stanie rzeczy, zdaniem Sądu Okręgowego, nie doszło do zbadania merytorycznej podstawy dochodzonego roszczenia, skoro sąd pierwszej instancji nie wniknął w całokształt okoliczności sprawy, pozostając w błędnym przekonaniu, że powód nie udowodnił swojego roszczenia. Powód wywiązał się z ciężaru przedstawienia faktów, z których wywodził swoje roszczenie, Sąd zaś zwolnił się z obowiązku ich oceny oddalając złożone wnioski dowodowe. Doszło tym samym do nierozpoznania istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.).

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła zażaleniem strona pozwana, zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. i wnosząc o jego uchylenie w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., poza przypadkiem stwierdzenia nieważności postępowania oraz podstawy odrzucenia pozwu, względnie umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wtedy, gdy sąd pierwszej instancji nie zbada materialnej podstawy żądania lub merytorycznych zarzutów strony, wychodząc z błędnego założenia, że istnieje przesłanka unicestwiająca roszczenie albo przesłanka wykluczająca jego skuteczne dochodzenie, przykładowo doszło do przedawnienia roszczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315 i z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2013 r., IV CZ 170/12, niepubl. i z dnia 14 lutego 2013 r., II CZ 188/12, niepubl.).

W niniejszej sprawie Sąd pierwszej instancji orzekł o żądaniu pozwu, uznając, że powód, jako cesjonariusz, nie wykazał, iż przysługuje mu dochodzona wierzytelność z uwagi na brak dowodów pozwalających na indywidualizację wierzytelności, które były przedmiotem umowy przelewu. To, że w ocenie Sądu drugiej instancji stanowisko to jest wadliwe, jako naruszające art. 233 k.p.c., a także, iż zostało ono wyrażone z błędnym pominięciem istotnych w sprawie dowodów, co naruszało art. 217 § 3 i art. 227 k.p.c., nie oznacza, że doszło do nierozpoznania istoty sprawy. Oceny tej nie zmieniał fakt, że jednym z pominiętych przez Sąd pierwszej instancji dowodów był dowód z opinii biegłego. Zaniechanie poczynienia określonych ustaleń faktycznych, względnie przeprowadzenia określonych dowodów, nie uzasadnia wydania wyroku kasatoryjnego z powodu nierozpoznania istoty sprawy. Według przyjętego w kodeksie postępowania cywilnego modelu apelacji pełnej, postępowanie przed

sądem drugiej instancji ma charakter merytoryczny i jest kontynuacją postępowania pierwszoinstancyjnego (art. 382 k.p.c.) (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 r., nr 6, poz. 55). Nic zatem nie stało na przeszkodzie, aby w postępowaniu tym zostały przeprowadzone wszelkie istotne w ocenie Sądu drugiej instancji dowody, w tym dowód z opinii biegłego, a także, aby zostały poczynione konieczne w ocenie tego Sądu ustalenia faktyczne.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynikało, aby Sąd drugiej instancji dostrzegął w niniejszej sprawie konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 *in fine* k.p.c.), nie jest zaś rzeczą Sądu Najwyższego zastępowanie Sądu *meriti* w tej ocenie. Należało zatem jedynie zauważyć, że prowadzenie postępowania dowodowego w drugiej instancji, nawet w znacznym zakresie, i dokonanie na jego podstawie samodzielnych ustaleń, nie prowadzi do naruszenia konstytucyjnego prawa do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji RP), jak również dwuinstancyjnego modelu postępowania sądowego, statutowanego w art. 176 ust. 1 Konstytucji RP (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 marca 2003 r., SK 8/02, OTK-A 2003, nr 3, poz. 20 i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 2010 r., Ts 49/10, OTK-B 2011, nr 1, poz. 90 i z dnia 6 października 2015 r., Ts 52/14, OTK-B 2015, nr 5, poz. 446).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

kc

jw